

The Russian-Ukrainian war: challenges for international order and security

Oksana Voznyuk

Hetman Petro Sahaidachny National Army Academy, Lviv

<https://orcid.org/0000-0002-4186-6113>

Abstract. *The Russian-Ukrainian war (since 2014, full-scale invasion since 24 February 2022) has become a key challenge for international relations, law and global security. It has caused devastation in Ukraine, a large-scale energy and food crisis, intensified geopolitical competition, and activated NATO and the EU, which have provided military, financial, and political support. The war changed the architecture of European security, confirming the need for a renewed system of international governance and collective security.*

Keywords: *international order, security, EU, NATO, Ukraine.*

Російсько-українська війна: виклики для міжнародного порядку та безпеки

Оксана Вознюк

Національна академія сухопутних військ

імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів

<https://orcid.org/0000-0002-4186-6113>

Анотація. *Російсько-українська війна (з 2014 року, повномасштабне вторгнення з 24 лютого 2022) стала ключовим викликом для міжнародних відносин, права та глобальної безпеки. Вона спричинила руйнування в Україні, масштабну енергетичну та продовольчу кризу, посилила геополітичну конкуренцію та активізувала НАТО й ЄС, які надали військову, фінансову та політичну підтримку. Війна змінила архітектуру європейської безпеки, підтвердивши необхідність оновленої системи міжнародного управління та колективної безпеки.*

Ключові слова: *міжнародний порядок, безпека, ЄС, НАТО, Україна.*

Російське повномасштабне вторгнення в Україну у 2022 році стало подією, яка докорінно змінила регіональну та глобальну безпекову архітектуру. Європа зіткнулася з найбільшою з часів Другої світової війни загрозою своїй безпеці та стабільності. Війна спричинила енергетичну кризу, оскільки багато країн ЄС відмовилися від російських енергоносіїв, що призвело до зростання цін та пошуку альтернативних постачальників. Значний вплив було відчутно і на продовольчих ринках, адже блокування українських портів спричинило дефіцит зерна у країнах Африки та Близького Сходу. Водночас війна продемонструвала, що міжнародні організації, зокрема ООН, мають обмежені можливості у стримуванні агресії ядерної держави.

Зважаючи на виклики воєнного часу, українська влада активізувала розвиток зовнішньої політики. Було ухвалено кілька стратегій, що визначають діяльність у сферах політики, безпеки, економіки та кіберпростору. Ці документи адаптують політику до змін у міжнародному середовищі, зокрема у зв'язку з конфліктом з Росією, та підкреслюють посилену увагу до безпеки та захисту національних інтересів [2, с.4].

Європейський Союз відреагував на агресію РФ безпрецедентними санкціями, які охопили енергетичний, фінансовий, військово-промисловий та транспортний сектори Росії. Найпотужнішими заходами стали поступова відмова від імпорту нафти, газу та вугілля, замороження активів російських олігархів та Центрального банку, а також обмеження доступу Росії до західних технологій. Окрім санкцій, ЄС активно надає Україні фінансову, гуманітарну та військову допомогу. Важливою подією стало надання Україні статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу, що стало історичним кроком у її європейській інтеграції. Водночас ЄС виступає посередником у питаннях гуманітарних коридорів та відновлення зруйнованої інфраструктури.

Політика ЄС щодо війни є системною і багатовимірною, спрямованою як на послаблення Росії, так і на підтримку України в її боротьбі та інтеграції до європейської спільноти.

Змінилась безпекова ситуація. Внаслідок війни відбулось зміцнення НАТО та збільшення присутності альянсу в Європі. Щоправда, війна продемонструвала недостатність забезпечення (у першу чергу країн Європи) необхідною кількістю озброєння, техніки, особового складу та ін. Відтак спостерігається тенденція масового збільшення витрат на оборонний комплекс країн, збільшення частки ВВП, що виділяється на оборону, що свідчить про мілітаризацію світового порядку. Збільшення озброєнь Росією та її безпосередніми союзниками Білоруссю та Іраном також є складовою цього процесу [1, с. 6].

Країни НАТО з перших днів війни виступили головними партнерами України у сфері безпеки та оборони. Західні союзники надали сучасні системи озброєння – від протитанкових засобів і артилерії до систем ППО та РСЗВ HIMARS. Важливим компонентом допомоги є навчання українських військових за стандартами НАТО, що дозволяє швидко освоювати новітню техніку та підвищує боєздатність ЗСУ. Особливе значення має підтримка з боку США, Великої Британії, Німеччини та Польщі. Крім того, війна спричинила зміни у самому НАТО: Фінляндія приєдналася до Альянсу, а Швеція подала заявку на вступ, що свідчить про зміну безпекових пріоритетів Європи.

Військова допомога НАТО стала вирішальним фактором у зміцненні обороноздатності України та трансформації системи європейської безпеки на користь колективної оборони.

Отже, міжнародний вимір російсько-української війни проявляється у трьох ключових напрямках: глобальний вплив на енергетику, економіку та безпеку; активна та стратегічна політика ЄС щодо підтримки України та тиску на РФ; військова й політична допомога НАТО, яка визначає перебіг війни та формує нову архітектуру безпеки у світі.

Список використаних джерел

1. Матвійчук, Н. (Nataliia Matviichuk) and Атаманенко, А. (Alla Atamanenko) (2023) *Вплив російсько-української війни на сучасний світовий порядок (The influence of the russian-Ukrainian war on the modern world order)*. Філософія та політологія в контексті сучасної культури, 15 (1). pp. 158-169.
2. Федуняк, С. (2022). Вплив російсько-української війни на діяльність провідних інститутів безпеки в контексті формування нової моделі міжнародних відносин. *Медіафорум : аналітика, прогнози, інформаційний менеджмент*, 11, 131-140. <https://doi.org/10.31861/mediaforum.2022.11.131-140>.